N^er 300. ROK 1839.

WTOREK 31 GRUDNIA

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli świąt urocz. w druk. St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące Złp. 10 miesięcznie Złp. 4.

Imiona Rzymskie.
Jutro Nowy Rok.

Imiona Sławiańskie.
Jutro Mieczysława.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie zimna podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	6	5, 027	— 0, 3	1, 68	ZPn Zachodni mocny	Pochmurno	Snieg
30	2	5, 740	— 1, 4	1, 47	Pn Zachodni mocny	,,	Snieg
	10	6, 233	— 2, 4	1, 44	Zachodni slaby	,,	Snieg

Ogłaszając prenumeratę na następny kwartał, Redakcya Gazety Krakowskiéj *uprasza Szanownych Abonentów o wczesne zapisywanie się; gdyż późniéj zgłaszający się nie będą mogli odebrać piérwszych numerów Gazety, albowiem Redakcya taką tylko ilość exemplarzy wybijać postanowiła, jaka po obliczeniu* najdalej do dnia 6 Stycz. r. 1840 *Abonentów, okaże się być potrzebną.— Prenumerata kwartalna Złp.* 10, *miesięczna Złp.* 4.

Wiadomości zagraniczne.

— *Petersburg* 1 (13 *Grudnia*). —

Najwyższy Jego Cesarskiéj Mości ukaz do rządzącego Senatu, w dniu 20 listopada z własnoręcznym N. Pana podpisem wydany brzmi jak następuje.

»Chcąc młodzierzy Królestwa Polskiego, na równi z młodzierzą innych części Cesarstwa ułatwić potrzebna środki do nabywania ukształcenia naukowego i moralnego, a zarazem urządzić jednakowo pod wszelkiemi względami bieg nauk przygotowawczych, otwierających uczniom zakładów naukowych w Królestwie przystęp do uniwersytetów rossyjskich poleciliśmy namiestnikowi królestwa i ministrowi oświecenia narodowego w cesarstwie, oznaczyć na jednostajnych i trwałych zasadach, w jaki sposób mają być rozciągnione i na królestwo starania, których jest przedmiotem, i korzyści, jakich doznaje młodzież krajowa w zakładach cesarstwa.

»W skutek czego zatwierdziwszy przedstawioną nam oddzielną uchwałę, uznaliśmy pożytecznem; utworzyć na zasadzie tejże, z uczonych i naukowych zakładów w Królestwie Polskiem istniejących, osobny zarząd pod nazwaniem okręgu naukowego warszawskiego, z przyłączeniem go pod zawiadywanie ministerstwa oświecenia narodowego podług głównych zasad w Cesarstwie obowiązujących, pod spólnym dozorem namiestnika królestwa i ministra oświecenia narodowego w cesarstwie. Rządzący Senat wyda w téj mierze należne rozporządzenie.«

Doszło do wiadomości rządu, że niektóre osoby wzbraniają się przyjmować monetę srebrną dawniejszą, nawet z dochowanym stęplem, nieoberzniętą, nie przedziurawioną, a przeto zupełnie do obiegu przydatną. Z tego powodu ministerstwo skarbu uważa za rzecz potrzebną obwieścić, że jeszcze w lipcu r. b. wydało ze swéj strony do wszystkich władz podrzędnych zalecenia, aby podobną monetę przyjmowały bez przeszkód podług nominalnej jéj wartości.

— Paryż 14 Grudnia—

Król prezydował dziś w radzie ministrów a następnie kilka godzin pracował z ministrem spraw zagranicznych.

Wszystkie kobiety uwięzione w Conciergerie zostały wczoraj przeniesione do innego więzienia, dla zostawienia miejsca więźniom politycznym, w tych dniach uwięzionych. Dziś znowu kilka osób aresztowano, a pogłoski o spiskach i zamiarach rabunku i podpalania ciągle jeszcze trwają. *Moniteur parisien* uspokaja dziś o tyle, że zaręcza, iż niebezpieczeństwo przeminęło, i że okazało się, iż spiskowi mniéj są niebezpieczni i mniéj liczni niż kiedykolwiek byli.

— Londyn 13 Grudnia. —

Onegdaj zgromadził się parlament stosownie do przepisów, ponieważ ostatnie odroczenie upłynęło, dla usłyszenia urzędownie, o dalszem odroczeniu do 16 stycznia. Dwaj z wybranych do téj ceremonii kommissarzy, wcześnie bardzo przybyli do izby wyższéj w towarzystwie innych panów, dla obejrzenia poczynionych w sali odmian. Szczególniéj starano się o polepszenie przepływu powietrza, przytém urządzono kilka nowych zal do szczegółowéj pracy i konferencyi. O godzinie drugiéj przybył lord kanclerz i reprezentanci izby niższéj, którzy się tymczasem zeszli, zostali wezwani do kratek izby wyższéj i następnie ogłoszono urzędownie podług zwyczajnéj formy zwołanie parlamentu na dzień 16 stycznia. W urządzeniu izby niższéj zmieniono nieco, szczególniéj co się tycze miejsc dla słuchaczy, które nieco ograniczono; oświetlenie jednakże którego zmiana dawno już była projektowaną pozostało przy dawnem.

We wtorek owdowiała królowa, odwiedziła królowę panującą w Windsor

Tutejsze dzienniki donosząc o śmierci króla Danii Fryderyka VI. mówią z wielką gorliwością o pięknych przymiotach zmarłego monarchy.

Utrzymują, że admirał Sir George Cockburn będzie następcą Sir Roberta Stopford w dowództwie floty na morzu środziemnem. Czas dowództwa tego ostatniego kończy się w Lutym przyszłego roku.

Pan Artur Asthon mianowany posłem angielskim przy dworze w Madrycie ma jak słychać w początku stycznia udać się na miejsce swego nowego przeznaczenia.

Lord Brougham wczoraj z rana odjechał do Paryża.

Wczorajsza *Morning Post* zupełnie stanowczo zapowiada upadek teraźniejszego gabinetu, co podług niéj w początku zaraz przyszłych posiedzeń parlamentu ma być do skutku przywiedzione przez Sir Roberta Peel.

Od dwóch miesięcy, w jednéj części wielkiéj zachodniéj kolei żelaznéj, jest w ruchu telegraf elektro-magnetyczny podług metody pp. Cook i Wheatstone. Dwaj głuchoniemi chłopcy kierują ruchem sygnałów.

Król hanowerski ma zamiar jak słychać i jak zapewniają niektóre dzienniki, z swoją dostojną małżonką, przybyć do Londynu w miesiącu lutym, aby być obecnym na zaślubinach królowéj z xięciem Albertem saskokoburskim.

Lord John Russel wydał w poniedziałek manifest do członków izby niższéj, w którym wzywa ich, aby jak najwcześniéj zjechali się do Londynu, ponieważ zaraz w początku posiedzeń roztrząsane będą nader ważne sprawy wymagające ich obecności. Stąd okazuje się, że chociaż lord John Russel zamienił wydział spraw wewnętrznych, na wydział osad, mimo to jednak zatrzyma ministeryalny kierunek izby niższéj.

W przyszłą sobotę lord Palmerston zawrze ma związki małżeńskie z owdowiałą hrabiną Cowber. Prócz tego małżeństwa, dwa jeszcze które wkrótce mają być zawarte, zwracają uwagę tutejszych znakomitych towarzystw to jest lorda namiestnika Irlandyi z Lady Dower siostrą lorda Morpeth, i lorda Dinorben, z mis Smithe, siostrą małżonki xięcia Kapui.

W prywatnych komnatach królowéj w pałacu Buckingham mają być poczynione niektóre odmiany na zbliżające się zaślubiny królowéj, koszta obrachowane na 3000 funt. sterlingów. Urządzonym będzie poczet pokoi przez które królewska para mogłaby udać się wzajemnie do siebie.

Morning Herald zapewnia, że xiężna Kent zaraz po ślubie królowéj jeśli nie pierwéj jeszcze zajmie mieszkanie w Kensinkton.

Rozchodzą się pogłoski o blizkiem rozwiązaniu parlamentu. *Atlas* mówi w tym przedmiocie: »Ta pogłoska nie jest wcale niepodobną do prawdy, nie sądziemy jednak, żeby krok podobny już był postanowionym. To prawda że w całym kraju daje się postrzegać poruszenia jakie zwykły poprzedzać ogólne wybory parlamentowe. *Spectator* mówi: W teraźniejszym stanie naszych wewnętrznych zagranicznych i kolonijalnych interesów, wachanie się władzy wykonawczéj, byłoby wielkiém złem, gorszém niż jakikol-

wiek inne złe, któregoby państwo angielskie doznać mogło. Okoliczności czasowe wymagają silnego rządu, a wiadomem jest, że gabinet który może zaledwie liczyć na 2 do 10 głosów większości w zgromadzeniu złożonem z 658 członków, nie może ani silnie wystąpić ani natchnąć zaufaniem jakąkolwiek klasą ludzi. Przeto gabinet whigowski jest słaby, a zatem chwieje się w postanowieniach. Prędki kres jego zawodu równie w Anglii jak zagranicą uważają za bardzo podobny do prawdy. Ale ponieważ następnych ministrów nie mogliby zaufać teraźniejszej izbie niższej a prawie z pewnością mogą liczyć na znaczne wzmocnienie przez nowe wybory, przeto wyborcy spodziewają się rozwiązania parlamentu, i po długim spoczynku odzywa znowu życie polityczne na ponowienie walki stronnictw.

Statek Talawera przybyły z Lizbony, donosi o zmienieniu tamtejszego gabinetu. W dniu 15 listopada, pan Sabrosa, i jego koledzy, zostali wezwani do królowéj, która im oświadczyła, że niepotrzebuje dalszej ich usługi. To było zupełnie niespodzianem dla ministrów którzy mniemali, że ich posada jest silna.

Adjutant Ludwika Bonaparte vice-hrabia Persigny, umieścił w *Morning Chronicle* list, który także przysłał do paryzkiego *Commerce* i w którym na zbicie pogłosek, o zamiarach xięcia, przyznaje wprawdzie, że xiąże prowadził korrespondencyę z uwięzionym w Paryżu panem Crouy-Chanel, ale zarazem oświadcza, że z samychża tych listów okazuje się, jak stanowczo dalekim jest Ludwik Napoleon, od wszelkich intryg i rozruchów, powołuje się do listu który wpadł w ręce policyi paryzkiéj, i w którym Ludwik Bonaparte oświadcza; że nigdy nie użyje środków, do którychby się w całem swojem życiu nie mógł zaszczytnie przyznać. Z temi oświadczeniami zgadzają się także raporty jednego z paryzkich korespondentów dziennika *Times*, który widział kilka listów Ludwika Bonaparte zabranych w Paryżu.

— Alexandrya 17 Listopada. —

.. Prywatne doniesienie). Flota turecka napadniętą zostało przez dysenteryę, która wielkie zniszczenie w niéj czyni. O odesłanie floty nie słychać ani słowa. Pasza często naradza się z swemi urzędnikami i jest dobrego humoru. Hatyszeryf i wpływ jego na bliską przyszłość nie wzbudza w nim obawy. Nie powątpiewają tu o prędkiem załatwieniu sporu, wielu nawet zapewnie, że tylko oczekują potrzebnych ratyfikacyi ponieważ główna sprawa nie ma już ważnych przeszkód. Tylko Anglicy stoją paszy na drodze, i obecnie miał on postanowić uledz im.

Rozmaitości.

Sprawa przed sądem
POLICYJNYM PARYZKIM
Włóczęga.

Chudy, wysokiego wzrostu i surowéj miny człowiek, wstaje z ławki obżałowanych w izbie inkwizycyjnéj i stawia się poważnie przed prezydentem. Przestronny, czarny surdut, z jednym rzędem guzików i w górę sterczącym kołnierzem, zasłania go od stóp do głowy. Człowiek ten nazwiskiem Jean Paterne Leroux, wziękty jako włóczęga, ma być teraz badanym.

Prezydent. Zastano pana o drugiéj godzinie z rana leżącego na kamieniu pod domem przy ulicy Larochefoucauld. Nie miałeś więc żadnego przytułku, spałeś pod gołem niebem. .

Leroux, To właśnie jest hańbą dla wieku, w którym żyję, a który się oświeconym nazywa. Jestem człowiekiem uczonym, posiadającym wiadomości.

Prezydent. Tem jesteś winniejszym. Jakże się to stało, że wpan aż do tak biednego stanu przyszedłeś!

Leroux. To pytanie pana, wydaje proces naszym urządzeniom towarzyskim. Ale chcę uczynić to, com zawsze uczniom moim nakazywał: odpowiem na zapytanie, innem zapytaniem. Powiedz mi pan proszę, jakim to sposobem być może, aby do tego biednego stanu przyszedł, ja, który jestem uczony i posiadam wiadomości!

Prezydent. Proszę tylko na to odpowiadać, o co się pytam: , czém się pan zajmujesz?

Leroux. Rozkrzewianiem wiadomości, których dla dobra moich spolbliźnich nabyłem.

Prezydent. To się znaczy, że pan jesteś nauczycielem.

Leroux. Nauczycielem bez szkoły. Daję lekcye po domach.

Prezydent. Pytam powtórnie, dla czego pana, który się zdajesz być ukształconym człowiekiem, jako włóczęgę przez sąd stawiono?

Leroux. Cóż w tém dziwnego! Historya nam powiada, że i w starożytności były bardzo sławne włóczęgi. Czemże był Homer, ów uwielbiony, ów boski Homer, czemże on był mówię jeżeli nie włóczęgą? Ow sławny Diogenes, który nigdy nie miał innego pomieszkania, jak tylko rynek i ulicę — czémże on był, jeżeli zapytać wolno? Także włóczęgą! Jakoż pomiędzy nim a mną zachodzi nawet to podobieństwo, że i mnie także w Atenach, w nowych Atenach, na ulicy schwytano. Aristides mortuus est pauper! — To rzekłem po łacinie, ale umiem także po grecku, i mówię tym językiem...

Prezydent. Pan mówisz za wiele; chciéj odpowiadać na to, o co pytam. Gdzie miałeś ostatnim razem swoje mieszkanie?

Leroux. Bone Deus! Duch mój nie potrzebuje mieszkania, ale ciało moje bez tego obejść się nie może! Nim mnie tu schwytano, mieszkałem w Tours, gdziem udzielał nauki Grajów i Łatynów języka.

Prezydent. Dla czegoś ztamtąd się oddaliłeś?

Leroux. Oddaliłem się ztamtąd dla tego, bom — nie mógł patrzeć na głupie twarze, mieszkańców tamecznych. (Śmiech pomiędzy słuchaczami).

Adwokat sądowy. Z niektórych świadectw równie jak z całego sachowania się tego człowieka okazuje się, że on jest uczonym — nie spełna rozumu.

Leroux. Uwaga ta nie gniewa mnie bynajmniéj... Ten sam zarzut uczyniono niegdyś także wielkiemu Sofoklesowi, a jeszcze co gorsza, że go własne jego dzieci o to obwiniły. Ale jakże Sofokles sobie postąpił? Oto stanąwszy przed Areopagiem, błysnął okiem i zaczął przed nim deklamować scenę ze swojéj trajedyi, sędziowie okryli go oklaskami, a potwarcy zawstydzonemi zostali. Ja napisałem także trajedyą, któréj dałem nazwisko: »Absalon na swojéj czuprynie wiszący!« dzieło szczytne, nie mogę się wstrzymać, abym tu obecnym kilka scen z niego nie zadeklamował.

To rzekłszy pan Leroux zarzucił w okamgnieniu lewą połę swego długiego surduta na prawe ramię i przez tę draperyę stał się niejako plastycznym i do Rzymianina podobnym. Właśnie co zaczął deklamować, już mu prezydent milczenie nakazał i zapytał, ażali nie ma jakowego krewnego, któryby wziął go do siebie.

Leroux. Co do przeszłości, Plato, Arystoteles i t. p., są moimi krewnymi, co do obecności, mam siostrzeńca—człowieka, który nie ma wprawdzie najmniejszych wiadomości, jak wielki hebes, ale to nie jego winą, i już mu to dawno przebaczyłem. *Scientia est cognito ex intelligentia!* Kto pojąć nie umie, ten i nie zrozumie.

Sąd odłożył dalszy proces dla wyszukania siostrzeńca i zawiadomienia go o tym wypadku. Po kilku dniach zgłosił się tenże z oświadczeniem, że chociaż już od niejakiego czasu z wujaszkiem swoim jest w niejakiem nieporozumieniu, jednak teraz przyrzeka o nim mieć staranie. Sąd odebrawszy tę porękę, odstąpił od dalszego procesu, i oddał pana Leroux siostrzeńcowi.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 30 do dnia 31 Grudnia.

Wolnicki Bernard ob., Dabski Franciszek ob., Rutkowski Leon ob., Otfinowski Wincenty ob., Stokowski Wincenty ob., z Polski; — Zarzycki Andrzéj ob., Zaborowski Konstanty ob., Skrzyński Kajetan ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Zieliński ob., do Galicyi.

Doniesienia prywatne.

Z dzisiejszym Numerem Gazety kończy się kwartalna prenumerata.